

Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2022-0402 (mr. F.H.E. Boerma, voorzitter en mr. S.H.H. van Zandvoort, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 30 december 2021
Ingediend door	: De consument
Tegen	: ABN AMRO Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 17 mei 2022
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering afgewezen
Bijlage	: Relevante bepalingen uit de algemene voorwaarden

Samenvatting

Rentevergoeding. De consument heeft zijn hypotheekrente gedurende de rentevast periode gewijzigd. De bank heeft daarvoor een rentevergoeding bij hem in rekening gebracht. Enige tijd later lost de consument zijn hypotheek volledig af vanwege de verkoop van zijn woning. De consument vordert bij de bank terugbetaling van een deel van de vergoeding nu de bank niet over de gehele rentevast periode financieel nadeel heeft gehad. De commissie wijst de vordering af. Het enkele feit dat de consument bij volledige aflossing wegens verkoop geen rentevergoeding hoeft te betalen, betekent niet dat de bank geen financieel nadeel heeft geleden door de rentewijziging. De bank is daarom niet gehouden een gedeelte van de vergoeding terug te betalen.

I. De procedure

- I.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de bank; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van de bank.
- I.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.
- I.3 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 In 2005 heeft de consument een hypothecaire geldlening afgesloten bij de bank tegen een rente van 4,10% en met een rentevast periode van tien jaar. In 2015 heeft de consument wederom voor een rentevast periode van tien jaar gekozen tegen een rente van 2,80%.
- 2.2 Op de onderliggende overeenkomst zijn de Algemene Voorwaarden voor Woning-hypotheek - februari 2005 (hierna: de algemene voorwaarden) van toepassing. De relevante artikelen uit de algemene voorwaarden zijn opgenomen in de bijlage bij deze uitspraak.
- 2.3 Op 10 juni 2020 heeft de consument via de selfservice tool in zijn online bankomgeving het verzoek bij de bank neergelegd om zijn hypotheekrente tussentijds te wijzigen naar 1,64 % met opnieuw een rentevastperiode van 10 jaar. De consument heeft voorafgaand aan deze wijziging geen advies ingewonnen bij de bank of een hypotheekadviseur.
- 2.4 De bank heeft de ontvangst van het wijzigingsverzoek van de consument per brief van 10 juni 2020 aan hem bevestigd. In deze brief heeft zij onder meer opgenomen:

“(...) Met deze rentewijziging beëindigt u uw huidige rentecontract en kiest u een nieuwe rentevast periode. Hiervoor betaalt u een vergoeding en eenmalige afhandelingskosten. U betaalt de vergoeding in één keer of met opslag op uw nieuwe rente.

(...) Zonder extra kosten uw rente wijzigen

Het kan voordeliger zijn om te wachten met het wijzigen van uw rente tot uw rentevaste periode afloopt. Dan betaalt u geen kosten voor de wijziging.

Belangrijke informatie

We willen graag dat u goed geïnformeerd uw rente wijzigt:

- *Zorg dat u de voor- en de nadelen kent van een tussentijdse rentewijziging en de alternatieven om uw maandbedrag te verlagen.*
- *U zet uw rente nu vast voor de door u gekozen periode. Wanneer de rente daalt of gelijk blijft, kan het voordelig zijn om te wachten met de rentewijziging.*
- *(...)*
- *U wijzigt uw rente zonder advies van ABN AMRO. Daarmee loopt u het risico dat u niet de meest passende keuze maakt.*

(...) Leningdeel ([nummer]): vergoeding in één keer betalen

U wijzigt de rente van leningdeel [nummer] op 1 juli 2020. Hiervoor betaalt u een vergoeding van €12.043,03. Uw maandbedrag verandert met € -249,08. Omdat uw maandbedrag lager is, verdient u de vergoeding terug in 4 jaar en 1 maand. Deze periode noemen we de terugverdientijd.

(...) Uw rentewijziging versturen

Wilt u deze rentewijziging aan ons doorgeven? Dat kan via Internet Bankieren met uw e.identificer. U ontvangt een bevestiging via Bankmail. Dit overzicht kunt u opslaan voor uw eigen administratie.

Door het ondertekenen van deze wijziging verklaart u het volgende:

- U gaat akkoord met de weergegeven rentewijziging en u wilt deze wijziging aanvragen.
- U heeft voor deze wijziging geen advies van ABN AMRO gekregen. U bent zelf verantwoordelijk voor uw keuze.
- U begrijpt de voor- en nadelen van de wijziging.

(...)"

- 2.5 De consument heeft via zijn online bankomgeving akkoord gegeven voor deze wijziging. Per 1 juli 2020 is de nieuwe rentevast periode met gewijzigde rente ingegaan. De consument heeft de door de bank in rekening gebrachte rentevergoeding in één keer voldaan.
- 2.6 In 2021 heeft de consument een nieuwe woning aangekocht. De voor deze woning benodigde hypothecaire geldlening heeft hij op advies van zijn hypotheekadviseur afgesloten bij een andere geldverstrekker. De hypothecaire geldlening bij de bank heeft hij vervolgens in een keer afgelost. Voor deze aflossing heeft de bank op grond van haar algemene voorwaarden geen vergoeding in rekening gebracht.
- 2.7 Op 24 november 2021 heeft de consument een e-mail gestuurd aan de bank waarin hij de bank verzoekt een herberekening te doen van de in juli 2020 betaalde rentevergoeding. Dit verzoek is door de bank afgewezen. Verdere correspondentie tussen partijen heeft niet tot oplossing van de klacht geleid. De consument heeft vervolgens de klacht aan Kifid voorgelegd.

De klacht en vordering

- 2.8 De consument vordert dat de bank hem een gedeelte van de rentevergoeding terugbetaalt en legt daaraan het volgende ten grondslag:
- De door de bank in rekening gebrachte rentevergoeding komt niet overeen met het daadwerkelijk door de bank geleden financieel nadeel, zo stelt de consument. Immers is het financiële nadeel van de bank beperkt nu de consument de lening na een jaar alsnog volledig heeft afgelost en hij daarvoor geen vergoeding heeft hoeven te betalen, aldus de consument.

- De bank stelt het klantbelang niet centraal. De bank had de consument moeten wijzen op de (mogelijke) nadelen van een tussentijdse wijziging, aldus de consument, zoals bijvoorbeeld de risico's die kleven aan een eventuele toekomstige verhuizing.
- De consument is van mening dat er sprake is van een ongelijke behandeling van consumenten die kiezen voor rente-afkoop ten opzichte van consumenten die kiezen voor rentemiddeling. De consumenten die kiezen voor rente-afkoop betalen namelijk een te hoge rentevergoeding bij een eventuele toekomstige verhuizing, aldus de consument.

Het verweer

- 2.9 De bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

- 3.1 De commissie ziet zich gesteld voor de vraag of de consument recht heeft op terugbetaling van een gedeelte van de rentevergoeding nu hij een jaar na de rentewijziging alsnog de volledige hypothecaire geldlening heeft afgelost vanwege de verkoop van zijn woning. De commissie beantwoordt deze vraag ontkennend en legt hierna uit waarom.

Rentevergoeding

- 3.2 Bij het aangaan van de geldlening zijn de bank en de consument een rentevast periode overeengekomen met een daarbij behorend rentetarief. Op grond van artikel 11 van de algemene voorwaarden is het de bank geoorloofd om bij de consument een vergoeding in rekening te brengen wanneer de consument de lening vroegtijdig aflost in verband met een door hem gewenste wijziging van de rente.
- 3.3 Deze rentevergoeding bestaat uit het verschil tussen de rentebetalingen die de bank nog van de consument zou ontvangen en de rentebetalingen die de bank zal ontvangen bij het opnieuw uitlenen van het geld gedurende de resterende rentevast periode. Bij een gedaalde rente zijn de nieuwe rentebetalingen lager dan de oorspronkelijke rentebetalingen en leidt de bank financieel nadeel. Hiervoor mag de bank een vergoeding in rekening brengen bij de consument, waarbij de vergoeding nooit meer mag bedragen dan het daadwerkelijke financiële nadeel van de bank.

Financieel nadeel van de bank

- 3.4 De consument stelt zich op het standpunt dat de bank gehouden is hem een gedeelte van de vergoeding terug te betalen nu hij ruim een jaar na de rentewijziging de hypothecaire geldlening alsnog volledig aflost vanwege de verkoop van zijn woning. Nu in artikel 3 van de algemene voorwaarden is bepaald dat een dergelijke aflossing vergoedingsvrij kan plaatsvinden, vindt de consument het onredelijk dat hij over de gehele resterende rentevastperiode een rentevergoeding heeft moeten betalen. De consument is van mening dat het financieel nadeel van de bank niet wordt veroorzaakt door de door hem gekozen rentewijziging, maar door de vervroegde aflossing vanwege de verkoop van zijn woning.
- 3.5 De bank heeft hiertegen ingebracht dat zij wel degelijk financieel nadeel heeft geleden doordat de consument de rente in 2020 heeft afgekocht. Immers heeft zij het geld voor de resterende rentevast periode opnieuw moeten uitlenen tegen een lagere rente dan de rente die de consument betaalde. Dat zij ervoor kiest om haar financieel nadeel in het geval van een verhuizing niet aan de klant door te rekenen, doet hier niets aan af, aldus de bank. De commissie volgt de bank in dit verweer. De bank heeft aantoonbaar financieel nadeel geleden door de wijziging van de rente door de consument. Op grond van de tussen de consument en de bank overeengekomen algemene voorwaarden mag zij dit financieel nadeel bij de consument in rekening brengen. Dat de consument op een later tijdstip alsnog besluit tot het volledig aflossen van de hypotheek en op die manier niet het volledige voordeel van de rentewijziging heeft benut, is zijn eigen keuze. De bank hoeft bij het berekenen van de rentevergoeding geen rekening te houden met een eventuele vergoedingsvrije aflossing in de toekomst.¹ De consument heeft bovendien zelf afgezien van het vragen van advies aan de bank en ook heeft de consument niet met de bank besproken dat een verhuizing op korte termijn aan de orde zou zijn. Het is onredelijk om dan achteraf de bank in deze een verwijt te maken dat zij de vergoeding in rekening heeft gebracht.
- 3.6 De commissie is van oordeel dat de bank op grond hiervan niet gehouden is tot het gedeeltelijk terugbetalen van de vergoeding aan de consument.

Klantbelang en informatieplicht

- 3.7 De consument heeft gesteld dat de bank zijn klantbelang onvoldoende centraal stelt. Zo had de bank hem moeten informeren over en waarschuwen voor de risico's van een tussentijdse rentewijziging.

¹ AFM Leidraad 'Vergoeding voor vervroegde aflossing van de hypotheek', 20 maart 2017, p. 7., te vinden via www.afm.nl.

Het enkele verweer van de bank dat een consument op de hoogte moet zijn van de voor- en nadelen van een rentewijziging is volgens de consument een te beperkte interpretatie van de zorgplicht van de bank.

- 3.8 De commissie volgt de consument hierin niet. Nadat de consument via de online tool in zijn online bankomgeving een verzoek tot rentewijziging heeft ingediend, heeft de bank de consument een brief gezonden (zie 2.4). In deze brief benadrukt de bank dat het voordeliger kan zijn om de rente niet tussentijds te wijzigen, merkt zij op dat de keuze zonder professioneel advies tot stand is gekomen en het daarom wellicht niet de meest passende keuze is én adviseert zij de consument om zich goed in te lezen in de voor- en nadelen van een tussentijdse rentewijziging. De bank heeft de consument hiermee voldoende gewezen op het feit dat er nadelige gevolgen kunnen zitten aan zijn keuze voor een rentewijziging. De commissie ziet niet in wat de bank hier nog meer had moeten doen.
- 3.9 De consument heeft zich bij zijn keuze voor rentewijziging niet laten adviseren door de bank of door een hypotheekadviseur. Ook dit is zijn eigen keuze geweest. Dat hij hierdoor achteraf gezien wellicht onvoldoende op de hoogte was van de mogelijke nadelen van de rentewijziging, kan niet aan de bank worden toegerekend. Als de consument een gedegen advies omtrent alle voor- en nadelen willen hebben, dan had hij dit vooraf moeten inwinnen.

Ongelijke behandeling

- 3.10 De consument beroept zich op het feit dat wanneer hij voor rentemiddeling gekozen zou hebben – en niet voor renteaankoop – hij slechts een aanvullende rentevergoeding betaald zou hebben tot het moment van volledige aflossing. Hij stelt zich op het standpunt dat nu hij voor renteaankoop heeft gekozen en derhalve de volledige rentevergoeding heeft moeten betalen, er sprake is van ongelijke behandeling.
- 3.11 De commissie stelt vast dat de bank bij een tussentijdse wijziging van de rente door een consument financieel nadeel lijdt, ongeacht of deze consument kiest voor rentemiddeling of renteaankoop. Met een consument die kiest voor rentemiddeling worden vervolgens andere afspraken gemaakt over de wijze van rentevergoeding dan met een consument die kiest voor renteaankoop. Hoewel hier inderdaad sprake is van een ongelijke behandeling, is deze ongelijke behandeling gerechtvaardigd nu er ook sprake is van ongelijke gevallen. Niet gesteld of gebleken is dat de bank consumenten ongelijk behandelt in gelijke gevallen. De commissie is dan ook van oordeel dat er geen sprake is van ongerechtvaardigde ongelijke behandeling van de consument.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Bijlage - Relevante bepalingen uit de algemene voorwaarden

Algemene Voorwaarden voor Woninghypotheken – februari 2005

Artikel 3. Algehele aflossing

Algehele aflossing van de geldlening is op elk tijdstip boetevrij toegestaan bij verkoop van het Verbodene, direct gevolgd door juridische levering en verhuizing en bij overlijden van de Schuldenaar.

Artikel 11. Vervroegde aflossing

De Schuldenaar is bevoegd de geldlening geheel of gedeeltelijk vervroegd af te lossen.

(...)

Indien op het tijdstip van vervroegde aflossing de actuele rente lager is dan het alsdan verschuldigde rentepercentage, is de Schuldenaar een boete verschuldigd.

De boete is gelijk aan de contante waarde van het verschil tussen het verschuldigde rentepercentage en de actuele rente en wordt berekend over het deel van het vervroegd af te lossen bedrag dat uitgaat boven het bedrag van de jaarlijks toegestane boetevrij aflossing over het restant van de renteperiode.

(...)